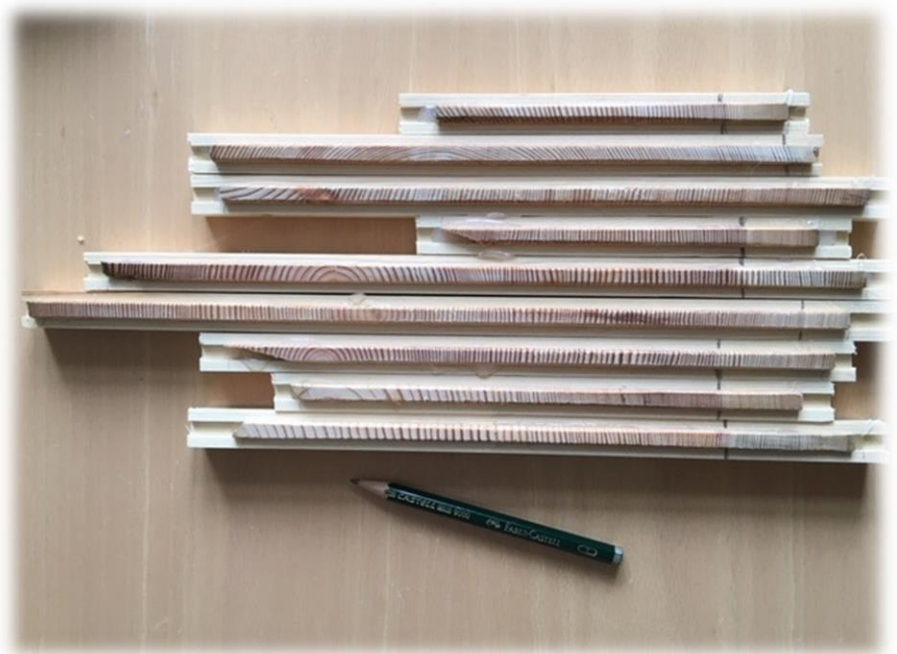

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra loft, Sygard, Valle kommune, (Aust)Agder fylke, Norge

NNU Rapport 21 – 2020

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Borekerner fra Loft Sygard

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

(Aust)Agder

Sygdal

Valle kommune
Gnr/Bnr: 69/3

Koordinater: 59.0671142 N, 7.5777749 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Setesdal Bygningsvernsenter og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Anders Dalseg, Setesdalmuseet

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9654, juni 2020.

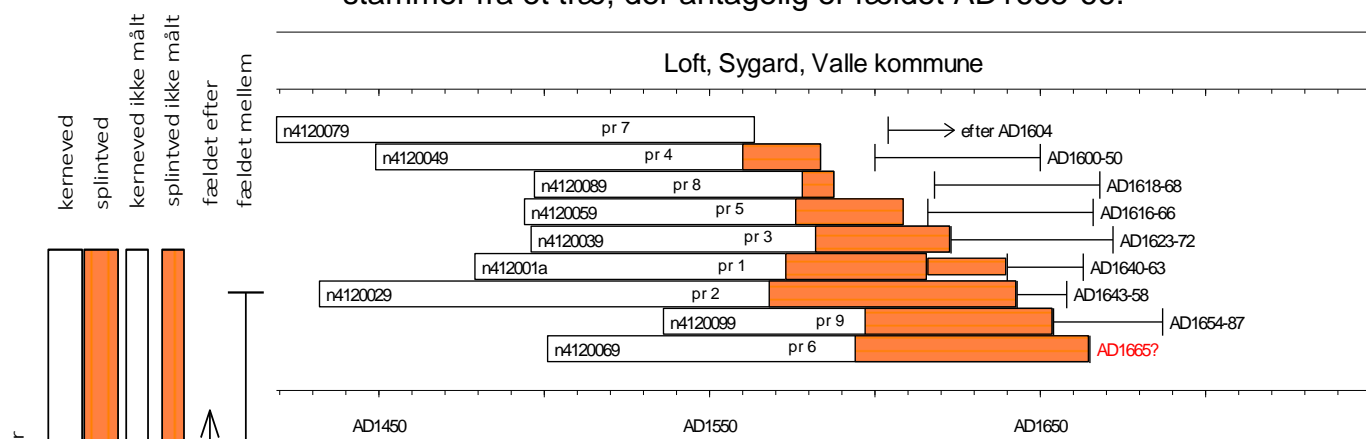
Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Fylkeskonservatorens oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://aqderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

Loft

I alt er ni prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra ni tømmerstykker undersøgt (se vedhæftede feltrapport). Alle er udtaget som boreprøver.

Alle prøver er dateret. Der er konstateret splintved på otte prøver, én med mulighed for "Waldkante" (træets sidstdannede årring). Antal årringe i prøverne varierer mellem 92 og 212. For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Undersøgelsen viser, at alle de daterede prøver stammer fra træer, der er fældet i 1600-tallet, sandsynligvis omkring AD1650-65. Den sidstdannede årring i n4120069 'stolpe', er dannet i AD1665. Prøven har formentlig 'Waldkante' bevaret. Prøven stammer fra et træ, der antagelig er fældet AD1665-66.

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Den røde signatur er en **tolkning**, der angiver det formodede fældningstidspunkt for træerne, som de daterede prøver stammer fra.

Årringskurverne for de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve n412m001 på 247 år, som dækker perioden AD1419-1665.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: ca.40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

kurver	-	-	N412m001	
-	start	dates	AD1419	
-	dates	end	AD1665	
aam01	AD1243	AD1744	12.15	N Aust Agder indenlands
aam02	AD1487	AD1837	(negativ)	N Aust Agder kystnær
VAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	5.54	N Vest-Agder uden Aaseral
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	8.75	N VA Aaseral 113 timber

Tabel: Absolut datering. t -værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver.
 For t -værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

Mean sequence - n412m001

Dated AD1419 to AD1665

Contains the following files

n412001a.d dated AD1479 to AD1616 of type R 43 N
 n4120029.d dated AD1432 to AD1643 of type R 75 N
 n4120039.d dated AD1496 to AD1623 of type R 41 N
 n4120049.d dated AD1449 to AD1584 of type R 24 N
 n4120059.d dated AD1494 to AD1609 of type R 33 N
 n4120069.d dated AD1501 to AD1665 of type R 71 N
 n4120079.d dated AD1419 to AD1564 of type R 0 N
 n4120089.d dated AD1497 to AD1588 of type R 10 N
 n4120099.d dated AD1536 to AD1654 of type R 57 N

Katalog over undersøgte prøver

n412001a

A9654 Loft Sygard nord svill stok 1 pr 1
Raw Ring-width PISY data of 138 years length
Dated AD1479 to AD1616
43 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 156.99 Sensitivity 0.19
Interpretation: AD1640-63

n4120029

A9654 Loft Sygard øst svill stok 1 pr 2
Raw Ring-width PISY data of 212 years length
Dated AD1432 to AD1643
75 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 77.91 Sensitivity 0.22
Interpretation: AD1643-58

n4120039

A9654 Loft Sygard vest undermann pr 3
Raw Ring-width PISY data of 128 years length
Dated AD1496 to AD1623
41 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 146.38 Sensitivity 0.15
Interpretation: AD1623-72

n4120049

A9654 Loft Sygard syd udstik 2. etage stok 9 pr 4
Raw Ring-width PISY data of 136 years length
Dated AD1449 to AD1584
24 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 123.61 Sensitivity 0.15
Interpretation: AD1600-50

n4120059

A9654 Loft Sygard øst undermann pr 5
Raw Ring-width PISY data of 116 years length
Dated AD1494 to AD1609
33 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 166.74 Sensitivity 0.18
Interpretation: AD1616-66

n4120069

A9654 Loft Sygard nør hjørne stolpe pr 6
Raw Ring-width PISY data of 165 years length
Dated AD1501 to AD1665
71 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 81.58 Sensitivity 0.21
Interpretation: AD1665?

n4120079

A9654 Loft Sygard 1. etage stolpe pr 7
Raw Ring-width PISY data of 146 years length
Dated AD1419 to AD1564
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 133.17 Sensitivity 0.17
Interpretation: after AD1604

n4120089

A9654 Loft Sygard vest stok 10 pr 8
Raw Ring-width PISY data of 92 years length
Dated AD1497 to AD1588
10 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 110.75 Sensitivity 0.15
Interpretation: AD1618-68

n4120099

A9654 Loft Sygard sø hjørne stolpe pr 9
Raw Ring-width PISY data of 119 years length
Dated AD1536 to AD1654
57 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 102.32 Sensitivity 0.17
Interpretation: AD1654-87

Feltrapport for dendrologi prøvetaking
Setesdal Bygningsvernsenter

A9654
N412.
21.2020
59.0671142
7.5777748

Dendrokronologisk objekt	Loft <i>Sygard</i>
Fylke	Aust-Agder
Kommune	Valle
Gnr/Bnr	69/3
Prøvene tatt av	Anders Dalseg
Dato for prøvetaking	08.11.2019
Eigar	Jon T.Haugen, Straumsvegen 52, 4748 Rysstad Tlf 91722116

Prøve Nr.	Stokk nr	Type stokk	Marg	Yte-ved	Bast	Bark	Be. Arb.	Merknad
1	1	svill			x			1,25 m frå rota
2	1	svill			x			85 cm frå rota
3		undermann		x				Utsida av laft. Gjennom boring
4	9	Utstikk 2.etg		x				Gjennom boring
5		Undermann		x				Gjennom boring
6		Stolpe		x				Nederst mot rot
7		Stolpe 1.etg		x				Litt forvitring av yte
8	10	Over dør 2.etg		x				Gjennom boring
9		Stolpe 2.etg			x			
10								
11								
12								
13								
14								

